

שיעור הלכתי שבועי מפי מורנו ורבנו הרה"ג דוד שלום נקי שליט"א מו"צ ומחבר סדרת הספרים "בהלכה ובאגדה"

השיעור נמסר בימי ראשון בשעה 18:50 בבית המדרש הגדול "ברכת יצחק" דימונה

גליון 80

"ודתענג בדשן נפשכם, הסו אַזְנַכֶם וּלְכוּ אֵילֵי, שְׁמְעוּ וּתְדַי נְפִשְׁכֶם" (ישעיה נהב)

והתענג בדשן

כיצד ממליכים את הקב"ה עלינו? פרטים במצות תקיעת שופר

גם במניעים למצוות. לתרגל את עצמנו לעמוד בניסיונות האמונה. אזעקה בדיוק בכניסה לתעשייה אווירית. אל תכעס שהבת שלך דוחה את כל ההצעות. רבי אלעזר אביחצירא זצוק"ל הזהיר, לא לבוא ליום הדין עם חזה נפוח. ההנהגה הנכונה בראש השנה. מנין שהתקיעות בראש השנה דוקא בשופר? ומנין שתוקעים לפחות שלושים תקיעות? כשאדם מכניע את יצרו הרע, ממילא הוא מתערבב. השופר מזכיר לשטן ששוחטים אותו והוא נבהל. ביאור ההבדל בין נוסח ברכת השופר לברכת המגילה. לשון מרן מלכא זצ"ל במכתב שחזור בו בעניין אורך השמלה והחצאית כהלכה.

ממשלה חדשה מלאה גזירות קשות ורעות על עם ישראל. מה נכון באמירת "הי רצון שיתמו אויבינו ושונאינו...". מורה בבית הספר במודיעין, האכילה את הילדים חלב "אתון". מנחה ערבי בדימונה, מתרגם את הדברים להורים ערביים. "אמר הקב"ה, אמרו לפני מלכויות - כדי שתמליכוני עליכם", במה מתבטא שאנחנו ממליכים את הקב"ה עלינו? המלכת השם זה לא קיום תורה ומצוות. המלכת השם, נמדדת בעוצמת התבטלותנו להנהגתו. התבטלות מוחלטת,

מנין שהתקיעות בראש השנה הן בשופר?

א. לגבי מצות תקיעת שופר בראש השנה, נאמר בתורה (במדבר טו א):

דין ולית דיין. ובאים אלו ומוסיפים לנו עוד קלקולים והשחתות. אוי, כמה נחרדתי השבוע כשספרה לי אחת המפיצות של החבורות "בהלכה ובאגדה" בעיר "מודיעין", שידוע שבעונות, גרים שמה רבים מאחינו המסכנים האנטי דתיים. היא הלכה וכיתתה רגליה מסופר לסופר, סופרים ענקיים, כדי לחלק חוברות "ראש השנה ויום הכיפורים בהלכה ובאגדה", כדי לזכות את אותן נשמות העשוקות, שאין מי שיראה להם את הדרך וינחה אותם בדרך הטובה, דרך התורה והמצוות. וברוך השם, הם לוקחים את החוברות וקוראים, ואט אט הם מתחילים להכיר את מי שאמר והיה העולם, מתחילים להבין מה זה ראש השנה? מה זה כיפור? למה צריכים לצום? מה זה פסח ומה זה סוכות? מה זה תנוכה ומה זה פורים? אשריהם ישראל. אז בקשתי ממנה שאולי תחלק גם בבתי הספר בכיתות ח' ט' ומעלה. היא ממש אמרה שזה לא בא בחשבון, לא יתנו לה בשום פנים ואופן, הם יגידו שזו כפיה דתית.

בעזרת השם יתברך ובישועתו, בעוד שבוע מגיע יום הדין "ראש השנה". בגמרא (ראש השנה טז ע"א) מובא, אמר הקב"ה לישראל, אמרו לפני בראש השנה מלכויות, זכרונות ושופרות. מלכויות - כדי שתמליכוני עליכם. זכרונות - כדי שיעלה זכרוכם לפני לטובה, ובמה? בשופר. כלומר, שהשופר מעלה את זכרון עם ישראל לטובה. ואמר רבי אבהו: למה תוקעים בשופר של איל, כלומר, ולא בשופר של בעל חיים אחר? אמר הקב"ה לישראל: תקעו לפני בשופר של איל, כדי שאזכור לכם עקידתו של יצחק בן אברהם, ומעלה אני עליכם כאילו עקדתם עצמכם לפני. ע"כ. אם נתבונן, מבואר פה בגמרא שבורא עולם מאהבתו אלינו, נותן לנו הנחיות ברורות ומסודרות מראש, איך לצאת זכאים בדין. כי הרי מי יעמוד בדין לפני הקב"ה יוצא זכאי? הלא אפילו דוד מלך ישראל אמר (תהלים קמו ב): "וְאֵל תְּבוֹא בְּמִשְׁפַּט אֶת עַבְדְּךָ, כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָּל חַי". גם דוד המלך פחד מהמשפט של הקב"ה, כמו שנאמר (שם קט קב): "סָמַר מִפְּחָדְךָ בְּשִׁירִי וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ יִרְאתִי". אם כן מה נענה ומה נאמר, אנחנו אזובי הקיר בדור יתום כזה, מלא ניסיונות, מלא קשיים?!

ואז היא סיפרה דבר מזעזע, שלא היה אפשר להמשיך לשבת על הכסא כששמעתי את זה. היא אומרת שלפני חג השבועות, מורה בבית ספר יסודי במודיעין, הביאה לילדים הקטנים המסכנים שעדיין לא טעמו טעם חטא, לא פחות ולא יותר, לטעום חלב של "אתון"!!! כדי שיתעמו את ההבדל בין חלב של "אתון" לחלב של "פירה"!!! אוי לנו מיום הדין אוי לנו מיום התוכחה, מה נענה ומה נאמר מה נדבר ומה נצטדק, בלי לבקש רשות מההורים, בלי הודעה מראש, המורה על דעת עצמה הולכת ומטמאת את הנשמות הטהורות של הילדים הללו, מטמטמת להם את הלב הטהור, מטמטמת להם את הלב הקטן והעדין שעדיין לא טעם טעם חטא, מחטיאה אותם בריש גלי, איזו עזות פנים, איזו עצות מצח!!! אם לזה לא ייקרא כפיה חילונית, אז למה כן?!

ואחרון הכביד, עם הממשלה החדשה הזאת, 'חדשים מקרב באו, לא שְׁעָרִים אֲבֹתֵיכֶם' (דברים לב יז), מלאים בגזירות ואימים על דתנו הקדושה חלילה, אם על השבת, אם על הכשרות, אם על הנישואין, אם על הגיורים ועוד ועוד. בקיצור, רוצים חלילה להפוך קערה על פיה ולשנות סדרי בראשית, סדרי עולם, לתת במה חלילה לרפורמים וכו' וכו', העיקר להרוס, לחבל, לקלקל, ולהשחית כל חלקה טובה בעם ישראל. השם יצילנו וישמור את כל עמו ישראל מכל הגזירות הקשות שלהם. ולכן בלילי ראש השנה כשנביא בעזרת השם את התמרים לשולחן, נכון באמירת: "יהי רצון... שיתמו אויבינו ושונאינו וכל מבקשי רעתנו", לבד מהאויבים החיצוניים, גם על האויבים הפנימיים, 'מְהִרְסֵיךָ וּמְחַרְבֵיךָ מִמֶּךָ יִצְאוּ' (ישעיה מט יז), אלו שהם אויבי התורה והמצוות, שעניניהם צרה בהגדלת בתי כנסיות ובתי מדרשות וישיבות קדושות, ומחפשים בכל דרך למנוע תורה וטהרה מישראל, אם בקיצוצים בתקציבים, ואם בגזרות שונות ומשונות למיניהם כ"ל, שידיהם לא תעשה תושיה חלילה, ולא יצליחו במזימותיהם הרעות כלל ועיקר, וכמו שאמרה ברוריה לבעלה רבי מאיר בעל הנס, "יתמו חטאים מן הארץ, ורשעים עוד אינם" (תהלים קד לה), חטאים כתוב ולא חוטאים, הלוואי שיחזרו בתשובה (ברכות י ע"א).

עוד דבר שהודעתי מאוד. בעונות הרבים בשבוע שעבר, כשחזרתי בערב לביתי לאחר השיעור, אני רואה ברחבת בית ספר אורות צבעוניים והמון אנשים. והאחרות אומרת ברמקול, כולם יכנסו עכשיו בפנים לתיאטרון, כדי "ליהנות"!!! הבנתי שכנראה הם עושים איזו מסיבה של פתיחת שנת הלימודים או משהו כזה. אך מה נחרדתי, שאחרי שהיא סיימה לדבר, פתאום אני שומע ברמקול קול של ערבי!!! קם ערבי, שתרגם את הדברים לערבית, כדי שגם הערבים יבינו מה היא אמרה!!! ולאחר כרבע שעה, אני שומע שירים ומנגינות, של מי? של ערבים, שירים עם מילים בערבית!!! עד היכן הגענו. ככה בעונות מתערבבים ילדים יהודים וערבים יחד, בנים ובנות, ומיותר לומר בעונות כמה קלקולים, כמה שחיתויות, כמה נישואי תערובת נגרמים מכל הדברים האלו, השם ירחם ויציל את כל עמו ישראל.

ובעונות, כאילו לא די לנו במה שבלאו הכי ישנם במדינת ישראל רבבות רבבות של מסכנים ועמי הארץ, ש'לא ידעו ולא יבינו בְּחִשְׁבָה תְּהַלְכוּ, ולא יודעים ולא מבינים בתורה בין ימינם לשמאלם, ושולחים את ילדיהם לבתי ספר חילוניים, כאילו לית

לקבלת העלון במייל ולשותפות והקדשות: 6410995@okmail.co.il

בשולחן 77 מדי יום בשעה 18:30. 0799-165000 שולחן 544 מדי יום בשעה 18:00. ניתן לשמוע את שיעורי הרה"ג דוד שלום נקי שליט"א בקו: 02-8080804 בשולחן 77. שיעורים קצרים נוספים בקו 02-8080804 שולחן 7.

לעילוי נשמת מרת אמי היקרה מרת יעל נקי ע"ה בת רבקה תחי' נלב"ע ה' כסלו תש"פ ת.נ.צ.ב.ה.

למדה הגמרא (ראש השנה לג' ע"ב) ממה שנאמר לגבי היובל (ויקרא כה ט): **"וְהַעֲבַרְתָּ שָׁפָר תְּרוּעָה בַחֲדָשׁ הַשְּׁבַעִי בַעֲשׂוֹר לַחֲדָשׁ, בְּיוֹם הַכַּפָּרִים"**

"וּבַחֲדָשׁ הַשְּׁבַעִי בְּאַחַד לַחֲדָשׁ מִקְרָא קֹדֶשׁ יְהִי לָכֶם... יוֹם תְּרוּעָה יְהִי לָכֶם". ומנין לנו שכונת התורה שהתרועה תהיה בשופר דוקא?

היינו עדיין בניסיעה והלחץ היה הרבה יותר גדול. אבל מה עשה השם, המתין עד שנגיע למקום כדי שנוכל להסתר במקום שהוא. ועוד יותר כמה חסד השם יתברך, שבדיקו כשהגעתי לשם היתה אזעקה, והרי מה לי ולאזעקות, הרי ברוך השם אצלנו בדימונה, בחסדי השם גם בזמנו שבועונות היו אזעקות במרכז הארץ ובבאר שבע, בדימונה כמעט ולא היה בכלל, והנה כאן בדיקו כשהגענו למתחם עוד לא עברה דקה, וכבר היתה אזעקה. זה מאהבה השם, שזכיתי שהקב"ה, בעצמו ובלחץ זהה, מחק לי את העיונות, וכי לא היה משתלב? זו ההסתכלות היא גם כן בכלל ההתבטלות כלפי הנהגת השם, כי עלינו להתבונן ולראות את הטוב שבהנהגת השם, גם אם בהסתכלות שטחית זה לא נראה לך טוב, אבל כיון שברור שהשם עושה רק טוב, ואין דבר רע יורד מן השמים, ממילא עלינו להשתדל לחפש לראות את הטוב שבכל דבר ודבר.

והנה עכשיו כאילו לא מספיק כל זה, באים אלו בממשלה, שרים וחברי כנסת ומנסים מכל כיוון, ומכל פינה וזווית, כמה שיותר לחבל ולהשחית בכל חלקה טובה בדת תורתנו הקדושה. והרי רבים מהם קוראים לעצמם "דתיים", הם אומרים שהם שומרים שבת, וחלקם גם מתפללים, אם כן, איך הם לא מפחדים מהקב"ה?! איך הם לא מפחדים לגרום להחטיא את הרבים בחטאים רבים ועצומים, של מאכלות אסורות? של נישואי תערובת?! וכו' וכו', הצד השווה שבכל גזרותיהם, עקירת הדת היהודית ומימדים מסכנים עמי הארץ, שלא יודעים כלום בענייני התורה והמצוות. יהי רצון שהשם הטוב, יפר עצתם ויקלקל מחשבותם, ולא יצליחו במיזמותיהם הרעות, ויהפוך הקב"ה את הכל לטובה ולברכה. כמו שנאמר (דברים כג ט): **"וְיִהְיֶה ה' אֱלֹהֶיךָ לְךָ אֵת הַקְּלָלָה לְבָרְכָהּ, כִּי אֶהְיֶה ה' אֱלֹהֶיךָ"**.

והנה מסרנו שיעור שם לציבור מגוון, חרדים, דתיים וחילוניים בעניינים אלו, שהמלכת הקב"ה עלינו, נמדדת בעוצמת התבטלות שלנו להנהגתו עימנו. לאחר השיעור, ניגש אלי אחד העובדים, דתי נחמד, ואמר לי שיש לו בת מוצאת מאוד, מיוחדת מאוד, יש לה תואר ראשון, תואר שני, עובדת במשרה גבוהה, מרוויחה טוב, נראית טוב, וכמה הצעות שהוא מציע לה, בחורים טובים שגם הם ברמה גבוהה, כמו רופאים וכדומה, והיא לא רוצה בשום אופן, הוא אומר שהאף שלה יותר מדאי למעלה. ופתאום, הוא החל להרים את הטון, וכמו בכעס הוא דיבר, אני לא מבין, למה השם עושה לי את זה? איזה עוון עשיתי? שיגידי לי מה עשיתי לא טוב? וכיצא בדיבורים כאלו שיצאו לו מכאב עמוק בלב. אז הנחתי את ידי על כתפו, ואמרתי לו בחיובים, בעדינות ובזהירות: נראה לי לפי מה שאתה מדבר, שאתה לא כל כך ממליך את הקב"ה עליך, כי אם היית ממליך את הקב"ה, היית מוריד את הראש לפני רצון השם. הרי אין דבר רע יורד מן השמים, ואם אתה מאמין שמה שהשם עושה זה לטובה, ממילא אין לך מה לכעוס. הרי מי שם בראש של הבת שלך לדחות את כל ההצעות שאתה מציע לה, רק הקב"ה שהוא בוחן לבות וכליות. תתאר לך שבעוד חודש ימים, הבת שלך תביא לך הצעה של בחור ירא שמים, מוכשר, חרוץ, נחמד למראה וטוב למאכל, באופן שאתה תאמר, טוב שהבת שלי לא רצתה את כל ההצעות שהיו לה עד עכשיו. אם כן למה תתרגז עכשיו, תפעיל את האמונה שבתו, שהכל ממנו יתברך. כמוכן, שזה לא סותר שצריך להתפלל להקב"ה שימציא לבתו את בן זוגה בקלות ובשמחה, אבל לא שחלילה מזה יכנס לכעסים ועצבים, אלא ידע שהכל ממנו יתברך, והוא עילת העילות וסיבת הסיבות.

נחזור לעניינינו, הקב"ה ישתבח שמו ויתעלה כסא הדרו, ברוב רחמיו וחסדיו ומאהבתו עלינו, הודיע לנו שהוא דן אותנו ביום ראש השנה כדי שנתכונן, וגם נתן לנו הנחיות איך לצאת זכאים בדין, והוא אומר לנו: אמרו לפני זכרונותי... כדי שיעלה זכרונות לפני לטובה, ותתקעו בשופר, שהשופר מעלה את זכרונכם לטובה. אבל יש להבין, מה זה שאומר הקב"ה: "אמרו לפני מלכותי, כדי שתמליכוני עליכם", לכאורה, איפה כאן העצה הטובה כדי לזכות בדין?

כדי להבין את הדברים, עלינו להתבונן מהו הפירוש "שתמליכוני עליכם", במה מתבטאת מלכותו של הקב"ה, האם בזה שאנחנו נתחזק לשמוע בקולו בקיום עוד מצוות ועוד מצוות?! לא ולא. והראיה הממשנה מסכת ברכות (יג ע"א): אמר רבי יהושע בן קרחה: למה קדמה פרשת "שמע" לפרשת "והיה אם שמוע"? כדי שיקבל עליו עול מלכות שמים תחילה, ואחר כך עול מצוות. זאת אומרת, שישנם שני דברים, עול מלכות ועול מצוות. כי בקיום המצוות לחוד, אדם לא מראה שהוא מקבל עליו עול מלכות שמים, יכול להיות שהוא שומע בקול השם ושומר מצוות קלה כבחמורה, כי הוא רוצה שרכי בעולם הבא. במקום שיהיה לו גן עדן בקומה 10, הוא רוצה גן עדן בקומה 100, לכן הוא מתאמץ על עוד ועוד מצוות. אבל עדיין אין זה מראה שהוא מקבל עליו עול מלכות שמים. אז במה ניכר שהוא מקבל עליו עול מלכות שמים? במה זה מתבטא? וכי בעשרה פסוקים שנאמר בראש השנה בברכת "מלכויות" שבתפילת מוסף, כבר המלכנו את הקב"ה עלינו?!

אחי ורעי היקרים, אומר הקב"ה, לטובתכם אני נותן לכם הנחיות ברורות, איך לצאת זכאים ביום הדין, "אמרו לפני מלכותי, כדי שתמליכוני עליכם", אומר בורא עולם, תפתחו בכם את האמונה, תאמינו בי שאני אוהב אתכם, וכל מה שאני עושה לכם הוא רק לטובתכם, לא תחשבו לי חילה עושה לכם רע, ואתם רק תרוויחו. כי 'מלכותא דרקינא כעין מלכותא דארעא', כמו בעולם הזה, כאשר אדם כנוע ובטל למישהו, אז גם אם הוא התנהג שלא כשורה, קל לסלוח לו, כי הוא כנוע. כך בשמים, כאשר אדם כנוע לבורא עולם, ומתכופף להנהגת השם יתברך, והוא מבטל את עצמו ממש כמו עבד אמיתי כלפי אדונו, ממילא אומר הקב"ה, אני סולח לך, אתה תצא זכאי. אבל מי שהראש שלו בעננים, וחושב "אָנִי וְאֶפְסֵי עוֹד" (ישעיה מ ח), ובא ביום ראש השנה - יום הדין, בביטחון עצמי מופרז, זה לא טוב, זה מפחיד, השם יצילנו.

מורי ורבותי, תתארו לכם שיבוא עבד ויגיד לאדון שלו, אני שומע בקולך בכל מה שתאמר חוץ מדבר אחד, האם לזה יקרא עבד? בוודאי שלא, עבד שלא שומע לכל מה שאומר האדון שלו, הוא לא עבד, הוא רמאי, הוא זייפן. ואם ככה, אז גם אנחנו, אם אנחנו ממליכים באמת את הקב"ה עלינו, זאת אומרת שהמלכות שלו היא על הכל, ומלכותו בכל משלה! הוא אומר, שאנחנו אמורים להתבטל אליו לגמרי לגמרי, גם כלפי ההתבטלות איתנו, גם אם חלילה הנהגותיו של השם יתברך לא מוצאים חן בעינינו, אנחנו מורידים את הראש, ואומרים לו: 'בורא עולם תודה רבה', כי אנחנו יודעים שכל מה שהוא עושה, לטובה הוא עושה. הוא הטיב לנו, הוא מיטיב לנו, והוא ייטיב לנו. זו המלכות שהקב"ה ישתבח שמו דורש מאיתנו, "אמרו לפני מלכותי, כדי שתמליכוני עליכם".

וכך אמר פעם האדמו"ר המלוב"ר רבנו אלעזר אביחצירא זצוק"ל בדרשה שדרש בבית הכנסת שלו בשבת שלפני ראש השנה: מי שרוצה לעבור את יום הדין בשלום, חלילה לו לבוא עם 'חזה נפוח', שחושב שיום הדין כבר בכיס שלו, הוא כבר מאחוריו זה, ופשוט לו שהוא יצא זכאי, אמר הרב, זה הכי מסוכן, זה הכי מפחיד, השם ירחם עליו. אבל להיפך, אדם שבא בהכנעה ובהתבטלות מוחלטת לבורא עולם, הוא מודה בפה מלא לבורא עולם, שהוא יודע שהוא עשה הרבה טעויות, הוא אומר באמת, חטאתי, יויתי ופשעתי, וכמה פעמים נפלתי, אבל אני רוצה באמת לתקן את עצמי וכו', אדם שבא בהכנעה, הוא מזומן לסליחה בקלות הרבה הרבה יותר.

ולא רק במילי דעלמא, אלא גם אם רצית לעשות איזה דבר מצוה, כגון פעילות טובה לטובת עם ישראל וכיוצא בזה, וקפצו עליך כל מיני מניעים שהם, אם מאינשי דעלמא, אם מהפוליטיקאים שהם חושבים שהם מבינים יותר טוב מכולם, ולכן הם מדמיינים שהם המנהלים את העולם, ומה שטוב בעיניהם, אין יותר טוב מזה, ואף פעם הם לא טועים... גם על זה אנחנו מצוים להמליך את הקב"ה עלינו, ולהאמין שכל המניעות הם ממנו יתברך שמו, כי הרי אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם כן מכריזים עליו מלמעלה (חולין ז ט"ג), וכמו שכתב רבנו בחיי בחובות הלבבות (שער הביטחון ???), שאחד משבעת עמודי הביטחון, ששום אדם לא יכול להזיק ולא להיטיב עליו, אם לא ברצון הבורא יתברך. אלא שמגלגלים זכות על ידי זכאי וחובה על ידי חייב. לכן, ברור שאם אנחנו חושבים לבוא בראש השנה ולומר רק את הפסוקים של מלכויות, ובזה כבר המלכנו את הקב"ה, הרי זו טעות גסה, ובוודאי שלא התחלנו להמליך ולא שום דבר. אלא חובה עלינו להתאמץ היטב היטב, ולהרגיל את עצמנו בהנהגה של ההתבטלות מוחלטת בפני הנהגת השם.

ובזה גם מובן מה שרבים שואלים, מה הנהגה הנכונה בראש השנה, כי מצד אחד זה יום של משפט, וממשפט אמורים לפחד, ועל אחת כמה וכמה משפט של בורא עולם שיש הרבה מה לפחד, כמו שאנחנו אומרים בתפילת מוסף "ועל המדינות בו יאמר, איזו לחרב אז לשלום... ובריותיו בו יפקדו להזכירם לחיים או למוות, מי לא נפקד כהיום הזה". ומצד שני אנחנו רואים שחז"ל אומרים שצריך להסתפר, וללבוש בגדים יפים, 'אָקְלוּ מִשְׁמַנִּים וְשָׂתוּ מִמִּתְקִים', תאכל תפוח בדבש, ראש כבש, בשר שמן לסימן טוב. וכמו שכתב הטור (סימן תקפא): רוחצים ומסתפרים בערב ראש השנה, לובשים לבנים, ומתעטפים לבנים, ומגלחים זקנם, ומחתיכים ציפורניהם, ואוכלים ושותים ושמיחים בראש השנה. ע"ש. אז איך אנחנו אומרים לשלב את הכל יחד. אלא ברור הדבר שאי אפשר להתעלם קיש משפט, וכל בר דעת מפחד ממשפט, ואפילו דוד המלך פחד, שנאמר (תהלים יט ט): "סִמַּר מִפְּחָדְךָ בְּשֵׁרִי, וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ יְרָאתִי". איך אחד לא יודע מה יפסקו עליו. אבל אדרבה דוקא עכשיו שאנחנו מבינים שיש מה לפחד, ואנחנו באים לפני בורא עולם בהכנעה וברצון להמליך עלינו את הוד מלכותו יתברך, ומתבטלים לפניו ביטול גמור, באופן שמראים לו יתברך, שאין לנו על מי להישען אלא על אבינו שבשמים, אז נוכל להפעיל היטב היטב את האמונה והבטחון בחסדי שיתותם אותנו לחיים טובים ולשלום, כי אנחנו בוטחים באבא שלנו שיועד ומכיר אותנו גם עם החולשות שלנו, ועם היצר הרע שלנו. הוא אבא שלנו, וכל אבא אוהב את הילדים שלו "בָּנִים אֲתֵם לָהּ אֱלֹהֵיכֶם". ואחרי שהבנו זאת, אפשר גם לשמוח, להתלבש טוב, ולאכול תפוח בדבש וראש כבש, כי אנחנו הבנים של המלך, ובוטחים בו שיתחום אותנו לחיים טובים ולשלום.

וכמוכן שזה לא קל כל כך, וישנם הרבה הרבה ניסיונות, לכן עלינו לפחות להתחיל מעכשיו ולהשתדל לתרגל את עצמנו, איך אנחנו עומדים בניסיונות האמונה ומתבטלים להשם יתברך. למשל, אם האשה עשתה משהו או אמרה משהו שלא לפי רוחנו; או אם החבר שלך דיבר נגדך בעבודה אצל הבוס, ובגלל זה פיטרו אותך מהעבודה; או אם השידוך של הבן שלך ביררו אצל השכן שלך, והשכן ריכל עליך ודיבר שלא כהוגן, ולמחרת הודיעו לך שהתבטל השידוך; אין ספק שאלו ניסיונות קשים מאוד, אבל אם אתה יהודי מאמין, אתה תוריד את הראש בפני הנהגת השם. אם אתה יהודי שממליך את הקב"ה, אתה תתבטל כלפי הנהגתו באמת, כי השם הוא טוב, וכל מה שהוא עושה, לטובה הוא עושה. ומי יודע בזכות הצער הזה, ממה הוא מציל אותך.

ביום חמישי הזמינו אותי למסור שיעור בתעשייה אווירית בנתב"ג, ובדיקו כשהגענו למתחם, עד שהנהג לקח את תעודת הזהות שלי כדי להסדיר את הכניסה למקום, אני ישבתי ברכב, ופתאום אני שומע אזעקה, ואני רואה את כולם בורחים למקום מסתור, ואני רוצה לפתוח את הרכב כדי לצאת, אבל אי אפשר לצאת, כי הרכב היה נעול מבפנים נעילת ילדים. נכנסתי ללחץ, עד שבא הנהג מהר בריצה ופתח לי את הדלת, ונכנסנו למקום הסתור. אחר כך אמרתי להם בשיעור, תראו איך הקב"ה ישתבח שמו אוהב אותנו, והוא יכל שתיקה האזעקה שהם שלוש דקות לפני כן, ואז

עם ישראל, נוצר בלבול מה היתה כוונת התורה שאמרה "תרועה", כי בתרגום אונקלוס מתרגם "תרועה" - "בבא", ו"יבבא" הוא לשון "בכיה", כמו שכתוב אצל אמא של סיסרא שהיא בכתה כשראתה שבנה מאחר לחזור מהמלחמה, שנאמר (שופטים ה' כח): "בַּעַד הַחֲלוֹן נִשְׁקָפָה וַתִּיבֵב אִם סִיסְרָא בָּעַד הָאֵשֶׁבֶת, מְדוּעַ בָּשַׁשׁ רִכְבוֹ לְבוֹא, מְדוּעַ אָחָרָו פְּעָמַי מְרַבְּוֹתַי". אם כן כשאמרה התורה "תרועה", היינו קול של "יבבא" - בכי. אבל איזה בכי? ישנם שני סוגי בכי: "גנוחי גנח" ו-"יולולי יליל". "גנוחי גנח" הוא מלשון "אנחה", כמו אדם שנאנח מאיזו דאגה גדולה שיש לו, ומשמיע קולות כבדים של אנחות, וזה דומה יותר לקול של "שברים", שהם קולות בינוניים, לא ארוכים ולא קצרים. אבל "יולולי יליל", הוא כמו אדם שבוכה בהיסטריה, שבוכה בקולות קצרים ביותר, וזה דומה יותר ל"תרועה". ועל זה נוצר הספק, האם כשאמרה התורה "תרועה", כוונתה היתה לקול של "אנחה" שזה "שברים", או שכוונתה היתה לקול של "יללה" שזה "תרועה", או שכוונתה היתה לשני הקולות יחד "שברים ותרועה", כמו אדם שמתחילה נאנח ואחר כך הוא נכנס להיסטריה ומילל. ומחמת כל הספקות הללו, הצריך רבי אבהו לתקוע את כל הקולות הללו. תשר"ת שלש פעמים, כי אולי ה"תרועה" שאמרה התורה, כוונתה היתה לשניהם "שברים תרועה". תש"ת שלש פעמים, כי אולי כוונת התורה היתה ל"שברים". ותר"ת שלש פעמים, כי אולי כוונת התורה היתה ל"תרועה". נמצא שבסך הכל אנחנו תוקעים שלושים קולות, כדי לצאת מהספק. ורמז לדבר, "יום תרועה יהיה לכם", יהיה בגימטריא שלושים. עד כאן באור הגמרא לפי דעת הרמב"ם (פ"ג מהלכות שופר ה"א), וכך גם פסק מרן בשלחן ערוך (סימן תקצ).

תַּעֲבִירוּ שׁוֹפָר בְּכָל אֲרָצְכֶם, וכיון שהמילים "בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבַעִי" הן מיותרות, שהרי נאמר בהמשך הפסוק "בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים", ויום הכיפורים ברור שהוא בחודש השביעי, שכבר אמרה התורה (שם כ"ז): "בַּעֲשׂוֹר לַחֲדָשׁ הַשְּׁבַעִי הַזֶּה יוֹם הַכִּיפּוּרִים הוּא". אלא באה התורה ללמדנו שיהיו כל התרועות של החודש השביעי שוות. ולכן, כשם שהתרועה של היובל בחודש השביעי היא בשופר, כך התרועה של ראש השנה שהוא בחודש השביעי הוא בשופר. מכאן למדנו שמצות התורה שאמרה בראש השנה "יום תרועה יהיה לכם", היינו על ידי שופר.

תקיעה לפני תרועה ותקיעה לאחר תרועה

ב. וכמה תקיעות חייבים לשמוע? מבואר במשנה (שם), שמן התורה חובה לשמוע רק תשע תקיעות. והגמרא הסבירה את המקור, כיון שנאמר בתורה שלש פעמים 'תרועה', פעמיים בראש השנה ופעם אחת ביובל. בראש השנה כתוב: "יום תְּרוּעָה יִהְיֶה לָכֶם", וכן (ויקרא כ"ז): "בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבַעִי בְּאֶחָד לַחֲדָשׁ... זָכְרוֹן תְּרוּעָה מִקְרָא קֹדֶשׁ". וביובל כתוב, "וְהִעֲבַרְתָּ שׁוֹפָר תְּרוּעָה בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבַעִי בַּעֲשׂוֹר לַחֲדָשׁ...". ובכל תרועה צייתה התורה לתקוע תקיעה אחת לפני תרועה אחת לאחריה, שנאמר: "וְהִעֲבַרְתָּ שׁוֹפָר תְּרוּעָה... תַּעֲבִירוּ שׁוֹפָר בְּכָל אֲרָצְכֶם". ולשון "העברה", היינו להעביר קול פשוט - קול ישר - תקיעה, וכיון שכתבה התורה "והעברת" לפני תיבת "תרועה" וגם לאחריה כתבה "תעבירו", נמצא שצריך לתקוע תקיעה לפני התרועה ותקיעה לאחר התרועה. ובמילים אחרות יוצא, שכאשר אמרה תורה "תרועה", היינו שלש תקיעות: תקיעה, תרועה, תקיעה.

לומדים ראש השנה מיובל ויובל מראש השנה

ג. וכיון שלמדנו חז"ל לעיל מהתיבות "בחודש השביעי", שכל שלשת התרועות שכתבה התורה לעשותן בחודש השביעי [תשרי] דינם שווה, בין בראש השנה בין ביום הכיפורים של היובל, נמצא שכמו שבתרועה של יום הכיפורים, אנחנו תוקעים תקיעה לפני תרועה אחריה, כך גם בראש השנה אנחנו תוקעים בכל תרועה תקיעה לפני תרועה אחריה. ועדיין שואלת הגמרא (ד' ר"א): **ומנין ליתן את האמור של זה בזה, ושל זה בזה?** כלומר, הרי בראש השנה כתבה התורה פעמיים "תרועה", ונמצא שתוקעים בו שש תקיעות, כי בכל תרועה למדנו שתוקעים, גם תקיעה לפני וגם תקיעה אחריה. וכן ביום כיפור שכתוב פעם אחת "תרועה", נמצא שתוקעים רק שלש תקיעות, אם כן מנין למשנה שחובה מן התורה לתקוע תשע תקיעות גם בראש השנה וגם ביום הכיפורים של שנת היובל? על זה עונה הגמרא: **תלמוד לומר שביעי שביעי לגזירה שווה.** כלומר, כתוב "שביעי" בראש השנה, וכתוב "שביעי" ביובל, ללמדנו שכל הדינים שנאמרו בזה שייכים גם בזה, ולכן דיני התקיעות שאמרה התורה בראש השנה הוא הדין ליום הכיפורים, ודיני התקיעות שאמרה התורה ביום הכיפורים הוא הדין לראש השנה. ונמצא שכאילו כתבה התורה שלש פעמים "תרועה" בראש השנה, ושלש פעמים "תרועה" ביובל. ולכן בכל אחד מהם תוקעים תשע תקיעות: תקיעה תרועה תקיעה, תקיעה תרועה תקיעה, תקיעה תרועה תקיעה.

כשאדם מכניע את יצרו הרע, ממילא הוא מתערבב ו. ואמנם עיקר התקיעות, הן התקיעות של מעומד שאנחנו תוקעים בתפילת מוסף על סדר הברכות: מלכויות, זיכרונות ושופרות. אלא שתקנו חז"ל לתקוע עוד שלושים קולות מיושב לפני תפילת מוסף. ועל זה שאלה הגמרא (ראש השנה טז ע"א) למה תוקעים כשהם יושבים, וחוזרים ותוקעים כשהם עומדים? וענתה הגמרא כדי לערבב את השטן. ובאר הטור (סימן תקפח) כמה פירושים בזה: א. שיתערבב מיד בתקיעות הראשונות שלפני מוסף, ולא יקטרג בשעת התפילה. ובאר מרן הבית יוסף בשם הר"ן, שערבוב השטן הוא, שעל ידי שהאדם שומע את קול השופר, הוא מכניע את יצרו הרע, כמו שנאמר (עמוס ג'): "אִם יִתְקַע שׁוֹפָר בְּעִיר וְעָם לֹא יִחַדְדוּ, וְכִמוּ שֶׁאִמְרוּ בִּגְמֵרָא בְּרִכּוֹת (נט ע"א): אמר רבי יהושע בן לוי, לא נבראו רעמים אלא לפשט [ליישר] עקמומית שבלב. והרי השטן הוא היצר הרע (בבא בתרא טז ע"א), לכן על ידי השופר שהאדם מתיישר, ממילא היצר הרע נכנע ולא יכול לקטרג. ועלינו לערבב אותו דוקא לפני מוסף, כיון שתפילת מוסף היא העיקר בראש השנה, כי יש בה מלכויות, זכרונות ושופרות, כמו שאמרו בגמרא (שם לד ע"ב), אמר הקב"ה לישראל, אִמְרוּ לִפְנֵי מַלְכוּיּוֹת, כדי שתמליכוני עליכם. זיכרונות, כדי שיבוא לפני זיכרוכם לטובה. ובמה, בשופר. (עיין לעיל הערה 1 עומק הביאור בזה). נמצא בשעת התפילה, עולה זיכרונו לטובה לפני השם, לכן עלינו לדאוג לערבב את השטן עוד לפני כן, כדי שניגש לתפילה באין שטן ובאין פגע רע."

ד. ובאמת אומרת הגמרא שאחרי שגילה לנו התנא שהוא קיבל גזירה שווה, שזו הלכה למשה מסיני, כי אין אדם דן גזירה שווה מעצמו אלא אם כן קיבלה מרבו ורבו מרבו עד משה רבנו, לכן אנחנו כבר לא צריכים ללימוד שהזכרנו לעיל, שמזה שכתוב ביובל "בחודש השביעי" שהוא מיותר, ללמדנו שהתקיעה היא ב"שופר" דוקא וגם שתוקעים תקיעה לפני ולאחריה. אלא לומדים הכל מגזירה שווה.

מנין שתוקעים שלושים תקיעות?

ה. אם ככה תשאלו, אז נתקע רק תשע תקיעות, ולמה אנחנו תוקעים שלושים קולות, תשר"ת שלש פעמים, ותש"ת שלש פעמים, ותר"ת שלש פעמים? על זה אומרת הגמרא, שזו היתה תקנת רבי אבהו בקיסריה לתקוע כל כך, ולמה? כיון שבמשך השנים והתקופות שעברו

כשהשטן נזכר ששוחטים אותו, הוא נבהל ו. עוד הביא הטור בשם יש מפרשים, שמכח התקיעות הראשונות מתערבב השטן בתקיעות השניות, כמבואר בירושלמי, שכאשר שומע את קול השופר בפעם הראשונה הוא נבהל ולא נבהל, אבל כששומע בפעם השניה אומר, ודאי שהגיע זמנו שהקב"ה שוחט אותו, וכמבואר בגמרא סוכה (נב ע"א) שלעתיד לבוא מביא הקב"ה את היצר הרע ושוחט אותו בפני הצדיקים ובפני הרשעים. ולכן הוא מפחד ומתערבב בתקיעות השניות של מוסף ששם זה העיקר, ואין לו פנאי לקטרג. ומרן הבית יוסף הביא את הסמ"ג, שגם אם הוא לא יפחד ממש, כי כבר הוא רגיל ויודע שבכל שנה עם ישראל תוקעים בשופר, אם כן הוא לא חושש כל כך שהגיע זמנו להישחט. מכל מקום עצם התקיעות

המשנה במסכת תענית שמתריעים על הצרות. ועל זה הביא הטור רמז יפה, שבתבית "שופר" נרמז מה שאמר רבי יצחק, כי נוטריקון "שופר", אין "שטן" ואין פגע רע", והיינו שכאשר תוקעים בשופר בתחילת השנה כפי שציוותה התורה, אז אין צרות, אבל אם לא תוקעים, חלילה יש שטן ויש פגע רע, והיינו שמריעים בסופה. וכמו שפירש הבית יוסף שם (ס"ט תקפח).

2 הטור שמה מביא רמז יפה על הגמרא (שם ר"ב), אמר רבי יצחק, כל שנה שאין תוקעים לה בתחילתה, מריעים לה בסופה. מאי טעמא? משום שלא התערבב השטן. ובאר בעל הלכות גדולות, דהיינו, שאם לא תקעו בראש השנה מחמת איזה אונס שהיה להם, חלילה יצטרכו להתריע בסופה מפני הצרות שיבואו עליהם, כמו שאמרה

מזכירות לו שלקץ הימים כשיתקע בשופר גדול לחרותנו, יגיע אז זמנו להיות נבלע לנצח, ולכן גם עכשיו כשהוא שומע את קול השופר הוא נזכר באותה שעה שתבוא עליו במהרה, ולכן הוא נבהל ומתערבב והוא לא יכול לקטרג. למה הדבר דומה? הנה חז"ל אמרו במסכת ברכות (ה רע"א) לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע, אם נצחו - מוטב, ואם לאו - יעסוק בתורה. אם נצחו - מוטב, ואם לאו - יקרא קריאת שמע. אם נצחו - מוטב, ואם לאו - יזכור לו יום המיתה. והרי כל אדם יודע שסופו למות, וכבר אמר הפסוק (תהלים פט ט): "מי יָגִיד וְיִחַי וְיֵאָמַר וְיִרְאֶה מוֹתוֹ", וכן אמרו חז"ל (ברכות יז ע"א), סוף אדם למיתתו. אבל בפועל האדם לא נזכר בזה כל כך, ומתי הוא נזכר? כשהוא הולך ללויה ורואה אדם מת מוטל על הארץ כאבן שאין לה הופכים, לא נע ולא זע, אז הוא זוכר יותר את יום המיתה, כי הראייה משפיעה עליו הרבה יותר. כך השטן, הוא יודע שבסוף הקב"ה ישתבח שמו ישחט אותו, אך הוא לא מפנים את זה כל כך, אבל בראש השנה כשהוא שומע את השופר זה משפיע עליו הרבה יותר ומפעם בתוכו, ואז הוא נבהל ומתבלבל, ונסתמים טענותיו והוא לא יכול לקטרג חלילה.³

נוסח הברכה על תקיעות שופר

ת. בנוסח הברכה שעל השופר, כתב הרא"ש (ראש השנה פרק ד סימן י) בשם רבנו תם שיש לברך "על תקיעת שופר", משום שעשייתה היא גמר מצוותה, דהיינו שהמצוה היא בתקיעה, וכיון שתקע קיים את המצוה, לכן יברך על התקיעה. אבל הראב"ה (סימן תקלד) הביא את הירושלמי שתוקע צריך לברך "לשמוע בקול שופר", וכן כתב בעל הלכות גדולות שמברכים "לשמוע בקול שופר" ולא "לתקוע בשופר" או "על תקיעת שופר", משום שבשמיעת קול השופר הוא יוצא ולא בתקיעה עצמה, וכמו שראינו שפעמים שאפילו התוקע בעצמו לא יצא ידי חובה, וכגון שהיה עומד על שפת הבור והכניס את פיו לתוך הבור ותקע ושמע קול הברה ולא קול שופר, לא יצא, (ראש השנה כז רע"ב). גם הרמב"ם (הלכות שופר פרק ג הלכה ז) פסק, שמברך "לשמוע קול שופר", וכן פסק מרן בשלחן ערוך (סימן תקפח ס"א), וכן המנהג פשוט אצל בני ספרד ובני אשכנז.

ההבדל בין ברכת השופר לברכת המגילה

ט. והנה הר"ן (פסחים ד ע"א) שואל, אם נתבונן בנוסח הברכה של קריאת המגילה בפורים, אנחנו מברכים: "על מקרא מגילה", כי הברכה היא על עצם הקריאה ולא על השמיעה, ולכן לא מברכים "על שמיעת מגילה". ולכן גם מברכים ב-"על" ולא ב-"לקרוא מגילה", כיון שכלל גדול בידינו (פסחים ז רע"ב) שכל שאפשר שתתקיים המצוה על ידי אחר, מברכים על, וכגון "על ביעור חמץ", כיון שאפשר שאחר יבדוק את החמץ במקום בעל הבית. וכן ברכת "על השחיטה", ועוד רבים. אבל

אורך השמלה והחצאית

י. בעבר (עיין עלון 44 בסופו) הבאנו שני מכתבים ששלח מרן זצ"ל לגאון רבי זלמן נחמיה גולדברג זצ"ל, ולגאון רבי משומר צוברי זצ"ל בענין אורך השמלות והחצאיות עד היכן צריכות להיות, והעתקנו את המכתבים שם מילה במילה, לזיכוי הרבים ולהרבות את הקדושה והטהרה בעם ישראל הקדוש והטהור, ולמען יעמדו ימים רבים. והנה לפני למעלה מחודש התפרסם מכתב נוסף ששלח מרן זצ"ל להרה"ג ר' אליהו רשיד מנתיבות שפתח בזמנו בית ספר לבנות, וביקש הנחיות ממרן, ולמטה בהערה נביא את נוסח המכתב, וישמע חכם ויוסף לקח, ללמד את אשתו ובנותיו מהו האורך הנדרש כדת וכהלכה, ואם לא עכשיו בחודש אלול, שבע לפני יום הדין, אימתית?⁴

אלול, ראש השנה וכיפור, ואז כבר תוכל להתחזק הרבה, ותעשה תשובה ומעשים טובים. אך כאשר מגיע חודש אלול, שוב מרדים אותו היצר הרע, ואינו מתקדם לא בשיעורי תורה ולא במעשים טובים. והיצר הרע מרגיעו, לא נורא, ראש השנה וכיפור לפיך, שמה כבר תתפלל בכוונה, ובוודאי שכשתשמע קול השופר תתחזק טוב. אך כשמגיע ראש השנה, גם אז מרדים אותו היצר הרע, בטענות שהלוא נאמר בנביא (נחמיה ח ט) על יום גדול וקדוש זה: "לָכֵן אֶכְלוּ מִשְׁמַנִּים וְשָׁתוּ מִמַּתְקִים, וְשָׁלְחוּ מִנּוֹת לְאֵין זָכוֹן לוֹ... וְאֵל תַּעֲצְבוּ כִּי חֲדָתָה ה' הִיא מִעֲצָבְכֶם. וְלָכֵן כָּל הַעַם לֵאמֹר וְלִשְׁתוֹת וְלִשְׁלַח מִנּוֹת וְלַעֲשׂוֹת שְׂמֵחָה גְדוֹלָה", והרי מצוה לאכול בשר שמן לסימן טוב, כמו שכתב הרמ"א (סימן תקפג ס"א) בשם התוספות. וככה מעביר לו את ראש השנה עם התפוח בדבש, והרימון המתוק, וכמובן עם הבשר ראש, ובמקום שישקיע את ראשו ביעקר, ברוחניות של היום הגדול והקדוש הזה, הוא משקיע בשוליים, בטפל, באכילה ושתיה, ועושה מהסימנים עיקר, היעקר אל תאכל ענבים שחורים, ואל תשתה יין אדום. וככה עובר עוד יום ועוד יום מעשרת ימי תשובה, עד שמגיע יום הכיפורים וגם שם הוא מסיח לו את דעתו בעינוי הצום, בעייפות וחולשה, עד שעוברים כל הימים הקדושים והנעלים הללו בהפסד עצום ונורא.

4 ז' טבת תש"ו. לכבוד ידידנו הדגול איש חי רב פעלים הרה"ג ר' אליהו רשיד שליט"א מייסד תנועת הלמוד וללמד נתיבות. שלום וברכה וישע רב. [לא הארכנו בכל המכתב, והעתקנו רק את הלשון הקשור לעניינינו, כדלהלן: א. המורות וכל צוות ההנהלה יגיעו לבית הספר אך ורק עם מטפחת או כובע ובשום אופן לא עם פאה נוכרית. ב. על הבנות להגיע עם לבוש הולם הכולל חצאית או שמלה עד הקרסוליים - מקסי. (ולא כפי שפסקתי בעבר, שהשמלה או החצאית צריכה להגיע קצת למטה מהברכיים ואת שאר הרגל יהיה מספיק לכסות עם גרביים שאינן שקופות. וזה אחר שישבתי על מדוכה זו והגעתי למסקנא שלא מספיק שאשה תלך עם חצאית או שמלה שמגיעה עד לברכיים אלא צריכה ללכת עם חצאית או שמלה שמגיעה עד הקרסוליים, ושוב ראיתי שעוד כמה מגדולי זמננו כתבו כך. וכן הסכים עימי להלכה ידידי הגאון ר' בן ציון אבא שאול (שליט"א). והניסיון הוחיב שבזמן שנשים הלכו בעט אחר הברכיים, הם נכשלו רבות בהיכיל. הרבים בענייני צניעות ורבה הפריצות בזה רח"ל.

3 אומר הגאון רבי יצחק בלזר, חז"ל אמרו (ראש השנה טז ע"א) למה תוקעים ומריעים כשהם יושבים, וחוזרים ותוקעים ומריעים כשהם עומדים? כדי לערבב את השטן. הנה לך שאפילו השטן מתבלבל כל שנה מחדש, כי אולי עכשיו יעשו ישראל תשובה, והקב"ה ימחל להם ויגאל אותם. נמצא שאפילו השטן יודע מהי כוחה של תשובה, ואם אדם לא יודע מהי כוחה של תשובה, חלילה הוא יותר גרוע מהשטן. הרי כל המושג של "אלול", הוא מלשון חיפוש, כמו שנאמר: "שלח לך אנשים ויתורו את ארץ כנען", ויתרגם אונקלוס "ויאללון ית ארעא". מלשון חיפוש ומשמוש, כמו התייר שמסתכל ימינה ושמאלה לראות ולבחון כל דבר, אבל יצר הרע מרדים את האדם שלא יעשה פסק זמן להתבונן במעשיו, היאך לשפרם ולתקנם ולחדול מפשעיו.

בספרים הביאו על זה משל לשועל, שיום אחד ראה את כל החיות ביער בוכות ונמצאות בצער גדול. שאל אותם השועל המתוחבל מה קרה לכם, למה אתם בצער? אמרו לו יש לנו בעיה, ואף אחד לא יכול לעזור לנו. ויאמר להם השועל, אני הפיקח שבחיות, יש לי פתרון לכל בעיה, למה לא תספרו לי, ואסדר לכם את הענין. ויספרו לו ויאמרו, כי האריה מלך החיות כועס עלינו מאוד, זה שלשה ימים שהוא בכעס גדול, וזה פיקוח נפש גדול, ואין אנו יודעים איך להרגיעו. ויאמר להם השועל המתוחבל, לא תפחדו, כי אני אלך אתכם למלך ואפייסו, יש עמי 300 משלי שועלים, ובהם אשמח את המלך מאוד, ותבקשו סליחה ותתפייסו. וישמחו כולם, וילכו אל כיוון ביתו של האריה, והשועל בראשם. לאחר מהלך ק"מ אחד, ויעצור השועל בעצב, ויאמר לא אוכל להמשיך ללכת. ויתמהו החיות, מדוע? ויאמר להם, אוי לי כי שכחתי 100 משלים. ויאמרו לו, לא נורא הדבר כי גם 200 משלים זה טוב. לאחר הליכה של עוד ק"מ אחד, שוב עצר השועל ויבך ויאמר להם, לא אוכל להמשיך ללכת, כי נשכחו ממני עוד 100 משלים. וינחמוהו לאמר, לא נורא כי גם ב-100 משלים יתפייס המלך. ומשיכו ללכת עד שהגיעו כמעט אל פתח ביתו של האריה, ויפרוץ השועל בבכי גדול, אוי לי, אלול לי, כי נשכחו ממני גם ה-100 משלים האחרונים. ועתה, באיזה בושת פנים יבואו כל החיות למלך...

והנמשל: השועל, הוא היצר הרע המתוחבל, הבא לאדם בטענות שווא ומדוחים, למה לך להתחזק ולקבוע עיתים לתורה כל השנה, הלא יש לך פנאי עד שיגיע חודש